

ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ಭಗವಂತನನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಕೀರ್ತಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಶ್ವರನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಪುಷ್ಪಗಳಷ್ಟೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೃತಿಯಷ್ಟೇ ಸಾಕು ಅವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು, ಉಳಿದ ಕೃತಿಗಳು ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರಲಿ. ಭಗವಂತನ ನಾಮವು ದುಬಾರಿಯಲ್ಲ, ಆದರೆ ಅದು ನೀಡುವ ಫಲವು ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದು. ಭಗವಂತನೇ ಅನ್ನ ಮಯ್ಯನ ನಾಲಿಗೆ ಮೂಲಕ ಆತನ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿರುವುದು. “ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು, ಅಥವಾ ಸ್ತುತಿಸಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾನಷ್ಟರವನು?” ಎಂದು ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ‘ವಿನುತಿಂಚ ನೇನೆಂಕವಾಡ.’ ಆದರೂ ದೇವರು ಈ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಅನ್ನ ಮಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ‘ಕಾನಿಮ್ನಿನ ನಾ ಕೀ ಪುಣ್ಯಮು ಗಟ್ಟಿಕಿ ವಿಂತೇಯಯ್ಯಾ.’ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಗರ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ‘ಯೀ ಮಾಟ ಗರ್ವಮು ಗಾಡು.’ ಅವರು ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯ ವಾಸ್ತವತೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಗರಿಮೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ‘ನಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮು ಚಿಪ್ಪಿನವಾಡಗಾನು.’ ಅನ್ನಮಯ್ಯ ದಾಸ, ದೇವರು ಅವರ ಒಡೆಯ (೭-೧೦೪).

ಭಗವಂತನ ನಾಮಗಳ ನಿರಂತರ ಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಆತನ ಸಾಕಾರವು ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವನ್ನಾಮವನ್ನು ನಿಧಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಒಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಮಧನಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕಧನಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ದಿವ್ಯನಾಮವೆಂಬ ಧನವು ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ತೀರಿಸುತ್ತದೆ. ‘ಕೋರೇವೆಲ್ಲಾ ಇಚ್ಛೇಧನಮು.’ ಆದರೆ ಐಹಿಕ ಧನವು ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆಗಳನ್ನೂ ತೀರಿಸಲಾರದು, ಅದು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವುದು ಕೆಲವು ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಹಣವು ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಲಾರದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ದಿವ್ಯನಾಮವೆಂಬ ಧನವು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಅದು ನೀಡುವ ಫಲವು ಬಯಕೆಗಳ ಶಾಶ್ವತ ತೃಪ್ತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಯಾವ ಬಯಕೆಯೂ ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ‘ಪರಮಪದವಿಕಿ ಸಂಬಳ ಮೈನ ಧನಮು.’ ಆದರೆ ಐಹಿಕ ಧನವು ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಾದರೂ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ತೃಪ್ತಿಯು ಕೇವಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ. ಅದು ಈಡೇರಿಸುವ ಬಯಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಸೀಮಿತ. ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಬರುವ ತೃಪ್ತಿಯೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಐಹಿಕ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ವ್ಯರ್ಥ. ಅದನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದಷ್ಟೂ ಅದು ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ದಿವ್ಯನಾಮವೆಂಬ ಧನವು ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯ. ‘ಅರಚೇಕಿ ಧನಮು’ ಎಂದರೆ ಐಹಿಕ ಧನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ಶ್ರಮಪಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಮಾತ್ರ ಶಾಶ್ವತ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ದಿವ್ಯನಾಮವೆಂಬ ಈ ಧನವನ್ನು ಬಳಸಿದಷ್ಟೂ, ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ (ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುಗೊಂಡಷ್ಟೂ) ಅದರಿಂದ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಶಕ್ತಿಯು

ಅಧಿಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ದಿವ್ಯನಾಮವನ್ನು ‘ಅಧಿಕವು ಧನಮು, ನಿತ್ಯಮೈನ ಧನಮು’ ಎಂದು ಸಾರುವುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಧನವು ಹಾಗಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಬಳಸಿದಷ್ಟೂ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಅದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡಷ್ಟೂ ಅದು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. (೮-೨೭).

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ನಾಮಜಪವನ್ನೇ ಗುರಿಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ನಾಮಜಪವು ಗುರಿಯ ಸಾಧನವಲ್ಲ, ಅದೇ ಗುರಿ.

ನಾಮಜಪವು ಗಳಿಸಿಕೊಡುವ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯವು ಎಷ್ಟುಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ನಾಮಜಪಕ್ಕೆ ಸಮವಾಗಲಾರದು. ಅದು ಫಲದ ಸಾಧನವಲ್ಲ, ಅದೇ ಸಾಧ್ಯ. ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರು ಅದನ್ನು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಬಯಕೆಗಳ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ತರಲು ಸಮುದ್ರಯಾನ ಮಾಡುವ ನಾವಿಕನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಚಿನ್ನವನ್ನು ವೆಚ್ಚಮಾಡುವ ಮೂರ್ಖನಿಗೆ ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಪನಿವಾರಣೆಗೆ ಭಗವನ್ನಾಮ ಬಳಸುವುದು ಗುಬ್ಬಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಬಿಟ್ಟಂತೆ. ಮತ್ತು ಉಗುರಿನಿಂದ ಕೆರೆಯ ಬಹುದಾದ ಮುಳ್ಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಗುದ್ದಲಿ ಬಳಸಿದಂತೆ. ‘ಗೋರ ಬೋವುಟಕು ಗೊದ್ದಲಿ ತಗುವಾ.’ ಅನ್ನಮಾಚಾರ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾಮಜಪವು ಸಾಯುಜ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಭಗವಂತನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸಾಯುಜ್ಯಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿನ್ನ ನಾಮ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ಅವರು ಸಾರುತ್ತಾರೆ. ‘ಜಟ್ಟಿ ಮಿಮು ಧ್ಯಾನಿಂಚಿ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮಂದುಟಕಂಟೀ ಅಟ್ಟಿ ನೀ ನಾಮ ಫಲ ಮಂದುಟೆಕ್ಕುಡು’ (೭-೨೪೯).

ಭಗವನ್ನಾಮಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧಿಯಿರಬೇಕು. ಅಂತರಿಕ ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ವ್ಯರ್ಥ. ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯ ಅಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕು. ‘ಭಾವಮುಲೋನ ಬಾಹ್ಯಮುನಂದುಮು.’ ದಿವ್ಯನಾಮವು ಸುಲಭವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಬರಲು ಪರಮಾತ್ಮನ ದಯೆ ಬೇಕು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧಾಭಾಸವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಸುಲಭ ಪಥವಿದ್ದರೂ ಜನರು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಹಿತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು ಅನುಭವವೇದ್ಯ.

ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅಹಿತವಾದುದನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಮಮಹಿಮೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಉಂಟಾಗಲಾದರೂ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ದಯೆ ಮತ್ತು ಸದ್ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅಗತ್ಯ. ಈ ಅಂಶವನ್ನೇ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವಿರಲಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಒತ್ತಿ ನುಡಿಯುವುದು.

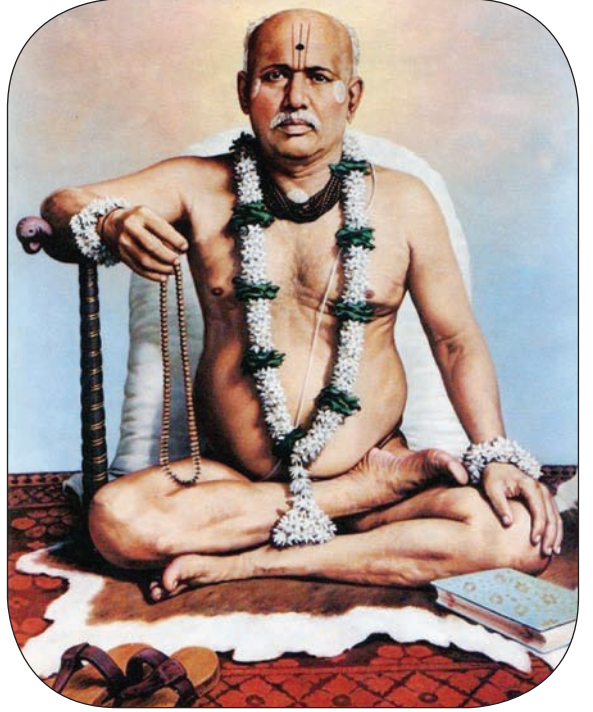
ಆಧಾರಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಂಕೀರ್ತನಲು, ಆರ್. ಅನಂತಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ ಮತ್ತು ಯು. ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಚಾರ್ಯ (ಸಂ), ತಿರುಮಲ ತಿರುಪತಿ ದೇವಸ್ಥಾನಮು, ತಿರುಪತಿ, ೧೯೫೧, ಸಂಪುಟ ೭.
೨. ಅದೇ, ೧೯೫೨, ಸಂಪುಟ ೮.
೩. (Shri Annamacharya- A Philosophical Study, Dr. H.L.Chandrashekara, Vidyashankara Prakashana, Mysore, 1990)

ನಾಮಯೋಗಿ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ ಮಹಾರಾಜ್

- ವಿಜಯಕುಮಾರ

ನಾಮಜಪ ಎಂದ ಕೂಡಲೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂತರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವವರು ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ ಗೊಂದಾವಲೇಕರ್ ಮಹಾರಾಜ್ ಅವರು. ಅವರ ಅದ್ಭುತ ಜೀವನದ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವರ ಅಮೂಲ್ಯ ಉಪದೇಶಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಮೇಳೈಸಿ ಬರೆದಿರುವ ಲೇಖಕರು ನುರಿತ ಬರಹಗಾರರಾಗಿದ್ದು, 'ವಿವೇಕಪ್ರಭ' ಕಾರ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಾಮಸ್ಮರಣಾದನ್ಯೋಪಾಯಂ ನ ಹಿ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭವ ತರಣೇ |

‘ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗಿಂತ ಸುಲಭೋಪಾಯ ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲ’

ಆಸೇತು ಹಿಮಾಚಲ ಪರ್ಯಂತ ಇತಿಹಾಸದುದ್ದಕ್ಕೂ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವತ್ಪಾತ್ರಿಗೆ ‘ನಾಮ ಸ್ಮರಣೆ’ಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸುಲಭೋಪಾಯ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಭಗವಂತನು ನಮ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವಿಧ ಪಂಥಗಳ ಅನುಭಾವಿಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡವರು ಗೊಂದಾವಲೆಯ ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ ಮಹಾರಾಜರು.

ಗೊಂದಾವಲೆ ಎಂಬುದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸತಾರಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗ್ರಾಮ. ಹೊರಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಭಗವಂತನ ಅಖಂಡ ಅನುಸಂಧಾನ ತುಂಬಿದ್ದ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ ಮತ್ತು ಗೀತಾಬಾಯಿ ಎಂಬ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ೧೮೪೫ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೯ರಂದು ಜನಿಸಿದ ಮಗುವೇ ಗಣಪತಿ ಅಥವಾ ಗಣು. ಪಾಂಡುರಂಗವಿಠಲನ ಪರಮಭಕ್ತನಾದ ಅಜ್ಜ ಲಿಂಗೋಪಂತನಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ಐದು ವರ್ಷದ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಜ್ಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಅವರು ಕೇಳಿದರು,

“ಮಗೂ, ಗಣು, ನಿನಗೆ ಒಂದು ಹಂಡೆ ತುಂಬ ಮೊಹರು (ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು) ಕೊಟ್ಟರೆ ಏನು ಮಾಡುವಿ?” ಬಾಲಕನು ಥಟ್ಟನೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಕುರುಡರು, ಕುಂಟರು, ರೋಗಿಗಳು, ಬಡವರು ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷುಕರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಂಚಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ.” ಈ ಉತ್ತರ ಕೇಳಿ ಪಂತರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳು ತುಂಬಿದವು. ‘ಶ್ರೀಪಾಂಡುರಂಗನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಈ ಮಗು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೆ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಈ ಮಗು ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟನೇ ಇರಬೇಕು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಬಾಲಕ ಸಹಜವಾದ ತುಂಟತನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚೇ ಇದ್ದ ಇವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅವನ ತಾಯಿಯು, ‘ನೀನು ನಿನ್ನ ತುಂಟಾಟ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮನಾಮವನ್ನು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದರು. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಾಲಕನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಉಪನಯನವಾದ ಮೇಲಂತೂ ಬಾಲಕನು ಹೆಚ್ಚು ಅಂತರ್ಮುಖಿಯಾದನು, ದೇವರಿಗಾಗಿ ವ್ಯಾಕುಲಚಿತ್ತನಾದನು. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ರಾಮ ದಾಸೀ ಪಂಥದ ಸಾಧುವು ಗೊಂದಾವಲೆಯ ಮಾರುತಿ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲ ಬೈರಾಗಿಗಳನ್ನೂ ಕೇಳುವಂತೆ, ‘ನಿಮಗೆ ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಗಿರುವುದೇ?’ ಎಂದು ಈತ ಕೇಳಿದಾಗ ಆ ರಾಮ ದಾಸಿಯು, ‘ಇಲ್ಲ ಮಗೂ, ಸದ್ಗುರುವಿನ ಹೊರತು ಜೀವದ ತಳಮಳ ಶಾಂತವಾಗದು. ಯಾರಾದರೂ ಸಂತರು ಸಿಕ್ಕಾರೆಂದು ನಾನು ಊರೂರು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ’ ಎಂದರು. ಈ ಉತ್ತರವು ಸುಮಾರು ೧೦-೧೧ ವರ್ಷದ ಗಣಪತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ‘ಸದ್ಗುರುವಿನ ಹೊರತು ದೇವರ ದರ್ಶನವಾಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಸದ್ಗುರು ಹೀಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವನೇ? ನನಗೆ ಭಗವಂತನ

ದರ್ಶನ ಅವಶ್ಯಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತರೆ ಹೇಗೆ? ಸದ್ಗುರುವಿನ ಶೋಧಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬರಬೇಕು.' ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತಲೇ ಗುರುವಿನ ಶೋಧಗಾಗಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದನು.

ಬಾಲಕನು ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ ಎಂಬ ರಾಜಗುರುಗಳ ಭೇಟಿಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿರಲು, ಅವನ ಅಜ್ಜ ಲಿಂಗೋಪಂತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಗೋಂದಾವಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಜ್ಜನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಅಂದಿನ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತಳಾದ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹವೂ ಆಯಿತು. ಲಿಂಗೋಪಂತನು ನವದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಪಾಂಡು ರಂಗನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ತನ್ನ ಇಹಲೋಕ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದನು.

ಆದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಬಾಹ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಂದ ಗಣಪತಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಬದಲಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತಷ್ಟು ದೃಢ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗುರುವಿನ ಶೋಧ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ೫-೬ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗವೇ ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ತರದ ಕಾಶಿಯವರೆಗೂ ಸುತ್ತಾಡಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಧುಸಂತರನ್ನು, ಬೈರಾಗಿಗಳನ್ನು, ಅವಧೂತರನ್ನು ಕಂಡನು. ಕೊನೆಗೆ ೧೮೬೨ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಸಾಧುವಿನ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ, ಏಳಿಗಾಂವನ ಸಿದ್ಧಪುರುಷ ತುಕಾರಾಮ ಚೈತನ್ಯರನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಟನು. ತುಕಾರಾಮ ಚೈತನ್ಯರನ್ನು ತುಕಾಮಾಯಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಸಾಧಕ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬ ಬರುವವನಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಅವರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರ ಬಳಿ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ತಾರುಣ್ಯದ ಹೊಸಿಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಗಣಪತಿ ಅಲ್ಲಿ ತಲುಪಿದನು. ತುಕಾಮಾಯಿ ಯವರಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಯುವಕನನ್ನು ವಿಧವಿಧವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ರಾಮನವಮಿಯ ದಿವಸ ಅವನನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು, 'ನಾನು ಇಷ್ಟು ದಿವಸ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟೆನು. ಆದರೆ ಈ ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠರು ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಏನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೋ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಕ್ಷಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ತರುಣನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ತುಕಾಮಾಯಿಯವರು ಕೈ ಇಟ್ಟರು. ಕೂಡಲೇ ಆ ತರುಣನು ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಸಮಾಧಿ ಇಳಿದ ನಂತರ 'ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು 'ಶ್ರೀರಾಮ ಜಯ ರಾಮ ಜಯ ಜಯ ರಾಮ' ಎಂಬ ತ್ರಯೋದಶ ಅಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ರಾಮೋಪಾಸನೆ ಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯರಿಗೆ ರಾಮದಾಸೀ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನುಗ್ರಹ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಒಂದು ದಿನ ತುಕಾಮಾಯಿಯವರು ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯರಿಗೆ, 'ಮಗು, ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಆಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಅರಗಬೇಕು. ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಜೀರ್ಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಚಿಂತನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಹಿಮಾಲಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಸ ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದರ್ಶನ ಪಡೆ. ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಾಯಿತಂದೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರ ಭೆಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗು ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು.

ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯರು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ, ಅಯೋಧ್ಯೆ, ಕಾಶಿ, ಹಿಮಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಜ್ಜನಗಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗೋಂದಾವಲೆಗೆ ೧೮೭೫ರಲ್ಲಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ದೈವದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಜನ ರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಎಂದೂ ಯಾರ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿಯೂ ದೈನ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಚರಿತಾರ್ಥವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ ಇರದಿದ್ದರಿಂದ ಎಂದೂ ಯಾರಲ್ಲೂ ಕೈಚಾಚಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಲೋಕಸಂಗ್ರಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯ ಮಹಾರಾಜರು ಜನಾನುರಾಗಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು : "ಯಾರು ಜನರಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಜನಾನುರಾಗಿಯಾಗಿರುವುದೆಂದರೆ ನಿಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ನಾವು ನಮಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಭಗವಂತ ನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡದೆ ಸರ್ವತ್ರ ಭಗವಂತನೇ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ನೋಡಬೇಕು. ಜಗತ್ತನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಲು ನಾವು ಧನಿಕರಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತಿರುವೆ... ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ನೀತಿಯೆಂದರೆ ಎಂದೂ ಇತರರ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ನೋಯಿಸಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದವ ರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನನ್ನವರೆಂದೇ ತಿಳಿದೆನು. . . (ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ) ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಪುನಃ ಜನ್ಮತಾಳಿ ಬಂದೆನು. ನನಗೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ರಾಮರೂಪ ವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಿರಿ."

ಶ್ರೀಮಹಾರಾಜರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದ ದಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯರ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕಳಕಳಿಯೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಯೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಉಪ ಯೋಗವಾಗುವ ಗುಣ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಗುಣದ ಉಪಯೋಗ ಹಾಗೂ ವಿಕಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಅವರು, ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವೂ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೇಮ, ನಾಮದ ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನುಕಂಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಹೊರತಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಾನ ಸಿಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಅನುಸಂಧಾನದಂತಹ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಅನುಸಂಧಾನ ಅಥವಾ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗಿಂತಲೂ

ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನಾಮದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನೇ ಅವತರಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ನಾಮವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಅವರ ಉಪದೇಶದ ಸೂತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ನಾಮವು ಸಾಧನೆಯೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯವೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ರೀತಿ ನಮ್ಮತನವು ನಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ದೇವರ ದೇವತ್ವವು ಅವನ ನಾಮದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ನೀರು ಶರೀರದ ಜೀವನವಾದಂತೆ ನಾಮವು ಮನಸ್ಸಿನ ಜೀವನವಾಗಬೇಕು. ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿತ್ಯ ನೇಮವಾಗಬೇಕು. ನಾಮವು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಪ್ರಾಣದ ಜೊತೆಗೇ ಹೊರಗೆ ಬರಬೇಕು. ಹೋಗುವಾಗ, ಬರುವಾಗ, ಎದ್ದಾಗ, ಕೂತಾಗ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸತತ ನಾಮಸ್ಮರಣ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಆಗ ಅದು ಆಳವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಆಳದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದರೆ, ನಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಆಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ನಾವು ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಅದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅಂತ್ಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕೊನೆಗೆ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ವಸ್ತುವೆಂದರೆ ಭಗವಂತನ ನಾಮವಾಗಬೇಕು. ನಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಯ ಶ್ವಾಸ ಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ವೇದಗಳು ಭಗವಂತನ ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನಾಮವು ಭಗವಂತನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವೇದ ಮಂತ್ರದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹರಿಃ ಓಂ ಅಂತ ಇರುವುದು ನಾಮವೇ. ಹೇಗೆ ವೇದಗಳು ಅನಾದಿಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾಮವೂ ಅನಾದಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದವು ಅಪೌರುಷೇಯವಿದ್ದಂತೆ ನಾಮವೂ ಅಪೌರುಷೇಯವೇ. ವೇದ ಅನಂತವಿದ್ದಂತೆ ನಾಮವೂ ಅನಂತ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಶಿವನು ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾಮವು ಅನಾದಿ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ಭಗವಂತನ ನಾಮವೇ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಸದ್ವಸ್ತು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಮದ ಉಚ್ಚಾರ ಮತ್ತು ಭಗವಂತ ಇವೆರಡೂ ಬೇರೆ ಇರಲು ಶಕ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಾಯಿಂದ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮಾಡುವವನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಭಗವಂತನ ಕಡೆಗೆ ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಲಿ ಅದು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಕರ್ಮವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾರು ನಾಮಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಭಗವಂತನ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ತಾನಾಗಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಮಸ್ಮರಣವು ಹೇಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಶ್ರೀ ಮಹಾರಾಜರು ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ: “ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮನಸ್ಸು ವಿಕಲ್ಪಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತವಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ವಿಕಲ್ಪಗಳ ಮೂಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ನಾಮದ ಅಗ್ನಿಯು ತಟ್ಟುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಉಚ್ಚಾಟನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ವಿಕಲ್ಪಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸ್ಥೆಯಿಂದ ನಾಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತವೆ... ಯೋಗವು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೆ ಪೋಷಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯು ಯೋಗವನ್ನು ಮೀರಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಾಧನೆಗಳ ಪರ್ಯವಸಾನವೂ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. .. ಮನಸ್ಸು ಅಂಕೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯು ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಸಾಧನವೇ ಇಲ್ಲ.” ಈ ‘ಸದ್ಯದ

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ’ ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾ, “ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ಮೇಲಿನ ಶ್ರದ್ಧೆಯು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಉಳಿದ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳ ಬಂಧನಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಭಗವಂತನ ನಾಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ಬಂಧನಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಸದ್ಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಯಮದ ಬಂಧನಗಳು ಬಿಡುತ್ತ ನಡೆದಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಂತರು ಕಳವಳಗೊಂಡು ‘ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾಮದ ದಿವ್ಯ ಅನುಭವ ನಮಗಾಗಬೇಕಾದರೆ “ನಾವು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎದ್ದೊಡನೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ ಮಾಡುವ ನಿಯಮ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸ್ನಾನ ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ತಡೆದು ಕೂಡಬಾರದು. ಭಗವಂತನ ಸ್ಮರಣೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಖಂಡ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಗೆ ಮಡಿಮೈಲಿಗೆಯ ಬಂಧನವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಖಂಡ ಸ್ಮರಣೆಯೇ ಮಡಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, “ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕರ್ಮಗಳ ಸಂಗಡವೇ ಭಗವಂತನ ನಾಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ: ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಹವನದಿಂದ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ದೇವತಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇವು ಯಾವುವೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಗವಂತನ ದರ್ಶನವಾಗುವುದು. ಶಾಸ್ತ್ರದ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಅನುಭವವನ್ನು ಸಂತರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮೂರೂ ವರೆ ಕೋಟಿ ಜಪಮಾಡಿದರೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.” (ಕಲಿಸಂತರಣೋಪನಿಷತ್ರಿ ನಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾ ಮಹಾರಾಜರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: ‘ಸರ್ವಶ್ರುತಿ ರಹಸ್ಯಗೋಪ್ಯಂ ತತ್ ಶ್ವನು.. ಭಗವದಾದಿ ಪುರುಷಸ್ಯ ನಾರಾಯಣಸ್ಯ ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣಮಾತ್ರೇಣ ನಿರ್ಧೂತಕಲಿಃ ಭವತಿ | ನಾತಃ ಪರತರೋಪಾಯಃ ಸರ್ವವೇದೇಷು ದೃಶ್ಯತೇ| ನಾಸ್ಯ ವಿಧಿಃ | ಸರ್ವದಾ ಶುಚಿಃ ಅಶುಚಿಃ ವಾ ಪತನ್ ಕೋಽಪಿ ಸಾಯುಜ್ಯತಾಮೇತಿ | ಯದಾ ಸಾರ್ಥ ತ್ರಿಕೋಟೀರ್ಜಪತಿ ತದಾ ಪೂತೋ ಭವತಿ | ಸದ್ಯೋ ಮುಚ್ಯತೇ |’)

ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆ ನಮಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಗೋಚರವಾಗದಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿಧಾನವಾದರೂ ಸಹ ನಮ್ಮ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ನಾಮವು ಅತ್ಯಂತ ಮೂಲದಿಂದ ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯು ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಡೆ ಹೋಗುವ ರಾಜಮಾರ್ಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ.”

ಬರೇ ನಾಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಆಗುವುದು ಎಂಬ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗೆ ಅವರು, “ಭಗವಂತನು ಕೇವಲ ಜಡ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಜಡವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ರೂಪ ಮತ್ತು ನಾಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಭಗವಂತನ